

Razvojne tendence v obligacijskem pravu

Ob 40-letnici Zakona o obligacijskih razmerjih

Damjan Možina

urednik

Pravna fakulteta
Univerza v Ljubljani

100

ij inštitutzaprimerjalnopravo

Ljubljana 2019

Vsebina

Recenziji	9
Predgovor	11

I. SPLOŠNO O ZAKONU O OBLIGACIJSKIH RAZMERJIH

Marko Ilešič

Ob štiridesetletnici Zakona o obligacijskih razmerjih – Ali je bil ZOR zakonodajno delo pred svojim časom?	15
--	----

Dušan Nikolić

Istorijat Zakona o obligacionim odnosima i aktuelni trendovi u privatnom pravu Evropske unije.....	27
--	----

Marko Brus

Zakonodajna tehnika in sistematika ZOR, njegovo izražanje in vplivi na nastanek.....	49
--	----

II. POGODBENO PRAVO

Saša Nikšić

Razvoj ugovornog prava u Hrvatskoj – odabrane teme.....	75
---	----

Marko Đurđević

Sloboda i nesloboda ugovaranja u Zakonu o obligacionim odnosima.....95

Mile Dolenc

Napake volje v ZOR in ODZ.....117

Peter Grilc

Kavza – nekateri vidiki razvoja v jugoslovanskem in aktualnosti v slovenskem pravu133

Tatjana Josipović

Razvojne tendencije u pravnom uređenju općih uvjeta ugovora145

Damjan Možina

Kršitev pogodbe in pravne posledice: Skica, Zakon o obligacijskih razmerjih in Obligacijski zakonik.....179

III.

NEPOGODBENO ODŠKODNINSKO PRAVO IN PRAVO NEUPRAVIČENE OBOGATITVE

Vesna Bergant Rakočević

Nepogodbeno odškodninsko pravo v Sloveniji – nekatere razvojne tendence v praksi sodišč209

Marko Baretić

Razvojne tendencije u hrvatskome odštetnom pravu.....237

Marija Karanikić Mirić

Postjugoslovenski „život“ pravila o vanugovornoj odgovornosti u Srbiji263

Karmen Lutman

Neupravičena obogatitev v ZOR: zasnova in razvoj307

IV. SPLOŠNE OBLIGACIJSKOPRAVNE TEME

Miha Juhart

Razvoj obligacijskega prava v RS zunaj OZ331

Nenad Tešić

Promena subjekata uz očuvanje identiteta obligacije – slučaj Srbije
– Evropska matrica i nasleđe profesora Konstantinovića347

V. PRAVO ZAVAROVALNE POGODBE

Nataša Petrović Tomić

Razvoj ugovora o osiguranju u jugoslovenskom i srpskom pravu.....389

Predgovor

Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani in Inštitut za primerjalno pravo sta 15. in 16. novembra 2018 organizirala konferenco *Razvojne tendence v obligacijskem pravu*, posvečeno štiridesetletnici sprejema Zakona o obligacijskih razmerjih (ZOR, 1978). Ta nekdanji jugoslovanski zakon je še danes zelo zanimiv iz več razlogov: najprej zato, ker je svojo državo preživel za veliko let in živi naprej v zakonodajah novonastalih držav. V nekaterih od njih ZOR še vedno velja. Druge so vmes sprejele nove obligacijske zakone, toda ti niso bili napisani na novo; vanje je bil prenesen velik del vsebine ZOR. Velika večina ključnih konceptov zakona je tako ostala nespremenjena.

Ker ZOR v odsotnosti civilnega zakonika v SFR Jugoslaviji ni pomenil le kodifikacije obligacijskega prava, ampak tudi splošnega dela civilnega prava, je njegov današnji pomen za civilno pravo držav z območja nekdanje SFRJ toliko večji. V Sloveniji in na Hrvaškem je do nekaterih sprememb v obligacijskem pravu prišlo tudi zaradi prenosa prava EU. Tudi v drugih državah se je klasičnemu obligacijskemu pravu pridružilo in ga deloma spremenilo pravo varstva potrošnikov. ZOR pa je zanimiv tudi zato, ker je – glede na čas in okoliščine nastanka, zlasti odklone jugoslovanskega civilnega in gospodarskega prava od evropske pravne tradicije (na primer omejitve lastninske pravice, državna lastnina in prepoved zasebne iniciative v gospodarstvu) – prinesel precej sodobno in evropsko primerljivo ureditev obligacijskega prava, ki je bila razmeroma malo obremenjena s tedanjo ideologijo. Danes se ZOR oziroma na njegovi podlagi nastali novi obligacijski zakoni brez večjih težav uporabljajo v povsem drugačnih pravnih in ekonomskih okoliščinah, ki temeljijo na tržnem gospodarstvu in priznavanju človekovih pravic, vključno z lastnino in svobodno gospodarsko pobudo.

Konferenca je bila namenjena prikazu razvoja izbranih področij obligacijskega prava v slovenskem, hrvaškem in srbskem pravu. Kljub skorajda enotnemu besedilu sodna praksa in teorija v teh državah nekatere določbe zakona razume različno. Med cilji konference je bila tudi kritična analiza zakona po štiridesetih letih njegove uporabe. Predvsem pa je konferenca ponudila priložnost za srečanje in pogovor med kolegi z različnih pravnih fakultet, sodišč in prakse. Potekala je v treh jezikih – v slovenskem, hrvaškem in srbskem jeziku – tako pa so v tem zborniku objavljeni tudi prispevki.

Damjan Možina